

สรุปสถานการณ์ทางการค้าที่สำคัญ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘)

สหภาพยุโรป (The European Union)

๑. นโยบาย/แผน/มาตรการทางเศรษฐกิจการค้าที่สำคัญ

ความคืบหน้าล่าสุดแผนปฏิบัติการเพื่ออุตสาหกรรมเหล็กและโลหะของยุโรป (European Steel and Metals Action Plan)

- เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๘ คณะกรรมาธิการยุโรปได้เผยแพร่ข้อเสนอใหม่ภายใต้แผนปฏิบัติการ “EU Steel and Metal Action Plan” เพื่อรักษาและเสริมสร้างขีดความสามารถทางอุตสาหกรรมเหล็กและโลหะ โดยมาตรการใหม่นี้คงหลักการการค้าเสรีไว้ และเสริมสร้างความร่วมมือกับคู่ค้าระหว่างประเทศผ่าน
  - การจำกัดโควตานำเข้าเหล็กปลอดภาษีไว้ที่ ๑๘.๓ ล้านตันต่อปี (ลดลงร้อยละ ๔๗ จากปี พ.ศ. ๒๕๖๓)
  - การเพิ่มอัตราภาษีนอกโควตาเป็นร้อยละ ๕๐ (จากปัจจุบันร้อยละ ๒๕ ภายใต้มาตรการปกป้องเหล็ก Steel Safeguard)
  - การกำหนดเกณฑ์ Melt and Pour requirement โดยผู้นำเข้าเหล็กต้องแสดงแหล่งกำเนิดของเหล็กที่แท้จริง ตั้งแต่ขั้นตอน “การหลอม (Melt)” ไปจนถึง “การเทขึ้นรูป (Pour)”
- มาตรการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าเหล็กของไทย จากการจำกัดโควตาและการเพิ่มภาษีนำเข้าของสหภาพยุโรป นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยอาจได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการเบี่ยงเบนทางการค้า (trade diversion) จากประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ รวมถึงต้นทุนที่สูงขึ้น

สหภาพยุโรปประกาศใช้มาตรการปกป้องสินค้า ferralloys

- เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ สหภาพยุโรปประกาศใช้มาตรการปกป้องขั้นที่สุด (Definitive Safeguard measures) กับสินค้า ferralloys ๔ ประเภท ได้แก่ (๑) เฟอร์แมงกานีส (๒) เฟอร์ซิลิคอน (๓) เฟอร์ซิลิโค-แมงกานีส และ (๔) เฟอร์ซิลิโค-แมงนิเซียม ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๗๑ โดยผลการไต่สวนระบุพบการนำเข้า ferroalloys เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อผู้ผลิตภายในสหภาพยุโรป
- ภายใต้มาตรการดังกล่าว สหภาพยุโรปกำหนดโควตาภาษีศุลกากรแบบเฉพาะรายประเทศ (Country-Specific Tariff Rate Quotas: TRQs) โดยอนุญาตให้นำเข้าในปริมาณที่กำหนดต่อประเทศโดยไม่ต้องชำระอากร (Duty-Free) สำหรับการนำเข้าที่เกินโควตา หากราคานำเข้าสูงกว่าราคาขั้นต่ำที่กำหนด ยังสามารถนำเข้าได้โดยไม่ต้องชำระอากร แต่หากราคานำเข้าต่ำกว่าราคาขั้นต่ำที่กำหนดต้องชำระอากรในส่วนต่างระหว่าง “ราคา Net Free-at-Union-Frontier Price” กับราคาขั้นต่ำที่กำหนด
- สำหรับสินค้านำเข้าจากไทยที่อยู่ในข่ายของมาตรการประกอบด้วย (๑) เฟอร์ซิลิคอน และ (๒) เฟอร์ซิลิโค-แมงกานีส โดยกำหนด TRQs สำหรับสินค้าเฟอร์ซิลิโค-แมงกานีสที่นำเข้าจากไทย

มาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM)

- เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ คณะกรรมาธิการยุโรปได้เสนอชุดมาตรการเพื่อแก้ไขปรับปรุงมาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดนของสหภาพยุโรป (CBAM) เพื่อเสริมสร้างประสิทธิผลของมาตรการภายใต้ข้อเสนอ “CBAM Omnibus Simplification Packages” ประกอบด้วย
  ๑. การเสนอกฎหมายลำดับรองประเภท Implementing Acts และ Delegated Act ทั้งหมด ๙ ฉบับ ครอบคลุมการกำหนดกฎเกณฑ์ในประเด็นต่อไปนี้
    - วิธีการคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่แฝงอยู่ในสินค้า
    - การคำนวณการปรับจำนวนใบรับรอง CBAM ที่ต้องส่งมอบโดยคำนึงถึงการจัดสรรสิทธิปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
    - ข้อมูลที่หน่วยงานศุลกากรต้องรายงาน
    - การจัดทำค่ามาตรฐาน (default values) สำหรับการกำหนดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่แฝงอยู่ในสินค้า CBAM
    - วิธีการคำนวณและการเผยแพร่ราคาของใบรับรอง CBAM
    - การบังคับใช้หลักการตรวจสอบความถูกต้องของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
    - เงื่อนไขและขั้นตอนเกี่ยวกับสถานะของ “ผู้ยื่นแบบ CBAM ที่ได้รับอนุญาต” (authorised CBAM declarant)
    - การจัดตั้งและบริหารทะเบียน CBAM
    - เงื่อนไขการให้การรับรองแก่ผู้ตรวจสอบ การควบคุมและกำกับดูแลผู้ตรวจสอบที่ได้รับการรับรอง การเพิกถอนการรับรอง ตลอดจนการยอมรับร่วมกันและการประเมิน (peer evaluation) ของหน่วยงานรับรอง
  ๒. การขยายขอบเขตของมาตรการไปยังสินค้าปลายน้ำ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๗๑ เช่น เครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้า ให้ครอบคลุมสินค้าที่ใช้เหล็กและอะลูมิเนียมอย่างเข้มข้นจำนวน ๑๘๐ รายการ เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตในสหภาพยุโรปซึ่งอยู่ภายใต้ระบบการซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสหภาพยุโรป (EU Emissions Trading System: EU ETS)
- ทั้งนี้ CBAM มีกำหนดบังคับใช้อย่างเป็นทางการเต็มรูปแบบตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๙ เป็นต้นไป

ความคืบหน้าล่าสุดของการบังคับใช้ข้อกำหนดว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่า (Regulation on Deforestation-Free Products: EUDR) ของสหภาพยุโรป

- เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ รัฐสภายุโรปและคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปเห็นชอบข้อเสนอให้เลื่อนการบังคับใช้ข้อกำหนด EUDR ออกไปอีก ๑ ปี เพื่อปรับปรุงเงื่อนไขการบังคับใช้ข้อกำหนดให้สะดวกและเพิ่มเวลาในการพัฒนาระบบ IT ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสาระสำคัญของร่างข้อเสนอดังกล่าวสรุปได้ ดังนี้
  ๑. ขยายระยะเวลาการบังคับใช้เป็นวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๙ (จากเดิมที่มีผลวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๘) สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและใหญ่ และวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๗๐ สำหรับผู้ประกอบการรายเล็กและรายย่อย
  ๒. กำหนดให้ “ผู้ประกอบการรายแรกที่น่าสินค้าเข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรป” เป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวในการยื่นรายงานรับรองการตรวจสอบย้อนกลับ (due diligence statement) ส่วนผู้ประกอบการรายถัดไปไม่ต้องยื่นคำรับรองเพิ่มเติมแต่ต้องเก็บ “หมายเลขอ้างอิง” ของคำรับรองฉบับแรกเท่านั้น
  ๓. ลดภาระของผู้ประกอบการรายถัดจากผู้ที่น่าสินค้าเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรก (Downstream operators) เช่น ผู้แปรรูปสินค้า ผู้ประกอบการที่นำส่วนประกอบไปผลิตสินค้าเพิ่มเติม ผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานช่วงกลางถึงปลายน้ำที่มีขนาดเล็กและรายย่อย ยื่นเอกสารรับรองแบบง่ายเพียงครั้งเดียว (one-off simplified declaration) โดยไม่ต้องยื่น due diligence statement ในระบบ
  ๔. เสนอให้คณะกรรมการยุโรปทบทวนการบังคับใช้ (early review) ข้อกำหนด EUDR และเสนอรายงานผลกระทบ โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการรายเล็กและรายย่อย ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๙ เปิดโอกาสให้มีการแก้ไขเนื้อหาของ EUDR ได้อีกในอนาคต
  ๕. นำสินค้าสิ่งพิมพ์ (printed products) อาทิ หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ออกจากข่ายสินค้าที่อยู่ในขอบเขตของข้อกำหนด EUDR
- การเลื่อนบังคับใช้ข้อกำหนดดังกล่าวเป็นโอกาสสำคัญให้ผู้ประกอบการไทยต้องเร่งประสานและจัดเตรียมข้อมูลของสินค้าที่ผู้นำเข้าในสหภาพยุโรปต้องการให้ครบถ้วน เพื่อประกอบการยื่นรายงานรับรองการตรวจสอบย้อนกลับในระบบ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงด้านเอกสารและปัญหาในการส่งออก

๒. สถานการณ์เศรษฐกิจการค้า

➤ ความคืบหน้าล่าสุดความตกลงความร่วมมือระหว่างสหภาพยุโรป และตลาดร่วมอเมริกาใต้ตอนล่าง (EU – Mercosur Partnership Agreement: EMPA)

- เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๘ คณะกรรมาธิการยุโรปออกข้อเสนอว่าด้วยการผนวกมาตรการปกป้องทวิภาคี (the bilateral safeguard clause) จากความตกลง EMPA และ ITA (Interim Trade Agreement) ไว้ในกฎหมายของสหภาพยุโรป โดยจะใช้กับสินค้าเกษตรโดยเฉพาะ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปเสนอให้
  ๑. มีการติดตามตรวจสอบการนำเข้าสินค้าเกษตรที่อ่อนไหวอย่างเข้มงวดมากขึ้น (enhanced monitoring) และจะต้องรายงานต่อคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปและรัฐสภายุโรปทุก ๖ เดือน
  ๒. กำหนดตัวแปรที่ชัดเจน (clear triggers) เพื่อเริ่มการสอบสวน เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาและปริมาณการนำเข้าจาก Mercosur ที่ผิดปกติ
  ๓. ตอบสนองอย่างรวดเร็ว (rapid response) โดยเริ่มสอบสวนทันทีเมื่อมีการร้องขอจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป และอนุญาตให้ใช้มาตรการปกป้องชั่วคราวได้ภายใน ๒๑ วัน รวมทั้งเร่งสรุปการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๔ เดือน
- อย่างไรก็ดี ข้อเสนอของคณะกรรมาธิการยุโรปดังกล่าวต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐสภายุโรปและคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปก่อนจะประกาศในรัฐกิจจานุเบกษา (EU Official Journal)

➤ ความตกลงระดับโลกที่ทันสมัยระหว่างสหภาพยุโรปกับเม็กซิโก (EU-Mexico Modernised Global Agreement)

- สหภาพยุโรปและเม็กซิโก เตรียมลงนามและเริ่มบังคับใช้ความตกลงการค้าเสรีระดับโลกที่ทันสมัยได้ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ซึ่งถือเป็นบทใหม่ของความสัมพันธ์ทางการค้า ๒๕ ปี ระหว่างสองประเทศ โดยความตกลงฉบับใหม่จะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมือง เศรษฐกิจและการลงทุน พร้อมทั้งปรับปรุงเงื่อนไขการค้าให้ทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับพลวัตของโลกในปัจจุบัน
- ความตกลงดังกล่าวมุ่งเน้นเรื่องการลดภาษีศุลกากร ลดอุปสรรคทางเทคนิคการค้าระหว่างสองฝ่าย และเสริมสร้างการยอมรับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ ยังมุ่งส่งเสริมความโปร่งใส ความยั่งยืน และการคุ้มครองการลงทุนที่เข้มงวดยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญสำหรับสหภาพยุโรปและเม็กซิโกในการส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและยืดหยุ่น